

Modul 1. Legislație în domeniul eficienței energetice

A. Oportunitatea eficienței energetice

Uniunea Europeană se confruntă cu provocări fără precedent cauzate de dependența crescândă față de importurile de energie și de cantitatea redusă de resurse energetice, precum și de necesitatea de a limita schimbările climatice și de a depăși criza economică.

În acest context, eficiența energetică reprezintă o modalitate importantă prin care pot fi abordate provocările în cauză. Aceasta îmbunătățește securitatea aprovizionării cu energie a Uniunii prin reducerea consumului de energie primară și a importurilor de energie. Eficiența energetică contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră într-o manieră rentabilă și, prin urmare, la atenuarea schimbărilor climatice.

Pe termen mediu se estimează o creștere de energie până în 2030 cu circa 50% față de 2003. Rezervele de resurse neregenerabile cunoscute pot susține o dezvoltare economică la nivelul actual, până în 2040 (rezervele de petrol) și 2070 (cele de gaze naturale)

În condițiile previziunilor care indică o creștere economică, va conduce la un consum sporit de resurse energetice.

Din punct de vedere al structurii consumului de energie primară la nivel mondial, evoluția și prognoza de referință realizată de Agenția Internațională pentru Energie (IEA) evidențiază pentru perioada 2010 - 2020 o creștere mai rapidă a ponderii surselor regenerabile, dar și a gazelor naturale.

De asemenea se estimează că circa un sfert din necesarul de resurse energetice primare, la nivel global, vor fi acoperite în continuare de cărbune.

Din aceste considerente, la care se adaugă factori geopolitici precum prețurile gazelor naturale și a titeiului a crescut considerabil, conducând ***la reorientarea politicilor energetice ale țărilor care importatoare de energie, alocând un loc central creșterii eficienței energetice simultan cu creșterea interesului pentru resurselor regenerabile de energie.***

Strategia include trei obiective majore complementare în domeniul energiei și schimbărilor climatice până în 2020, și anume reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră comparativ cu 1990, obținerea energiei primare în proporție de 20% din surse regenerabile de energie și atingerea unor economii de energie primară de 20% în comparație cu prognozele din 2007 pentru 2020.

Măsurile privind creșterea eficienței energetice au un rol critic în garantarea realizării la cele mai mici costuri a obiectivelor stabilite prin pachetul energie-schimbări climatice. Este concludent faptul că obiectivul referitor la eficiența energetică va contribui în mare măsură la atingerea obiectivelor privind

durabilitatea și competitivitatea în UE. Diminuarea consumului prin creșterea eficienței energetice este cel mai puțin costisitor mod de a reduce dependența de combustibilii fosili neregenerabili și de importuri.

Strategia energetică a României va urmări îndeplinirea principalelor obiective ale noii politici energie – mediu ale Uniunii Europene, obiective asumate și de România. Principalele deziderate ale politicii energetice europene sunt :

- **siguranța energetică;**
- **dezvoltare durabilă;**
- **competitivitatea.**

În cadrul dezvoltării durabile un obiectiv central îl constituie **creșterea eficienței energetice**.

În concluzie, se poate afirma că eficiența energetică reprezintă elementul central al tranziției UE către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

B. Contextul legislativ european actual

Analiza cadrului legislative în domeniul eficienței energetice la nivelul UE

În martie 2007, liderii statelor membre UE au stabilit 3 obiective ținta esențiale până în anul 2020: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră de pe teritoriul UE cu 20% față de nivelurile înregistrate în 1990, ducând astfel la o creștere a ponderii surselor regenerabile de energie la 20% din totalul consumului de energie al UE, și o îmbunătățire cu 20% a eficienței energetice a Comunității. Mai mult, documentul intitulat „Perspectiva energetică 2050”, prezentat de Comisia Europeană în decembrie 2011, arată că, pentru a se realiza obiectivul de reducere cu peste 80% a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2050, indiferent de mixul energetic ales, se impune atingerea unui nivel și mai ridicat de eficiență energetică.

În UE, domeniul eficienței energetice este reglementat în principal de următoarele **directive**:

- **Directiva nr. 2012/27/UE privind eficiența energetică;**
- **Directiva nr. 2009/28/UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;**
- **Directiva nr. 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor.**

Trebuie subliniat faptul că deși obiectivul principal urmărit de fiecare din aceste directive poate fi diferit, **eficiența energetică este vizată de toate aceste 3 directive.**

Directiva nr. 2012/27/UE privind eficiența energetică prevede cerințele minime pe care statele membre trebuie să le îndeplinească în materie de îmbunătățire a eficienței energetice.

Conform acesteia, statele membre ale Uniunii trebuie să își stabilească pentru 2020 o țintă națională indicativă în materie de eficiență energetică, prin parghii cum sunt:

- Stabilirea unei strategii pe termen lung privind mobilizarea investițiilor în renovarea fondului național de clădiri rezidențiale și comerciale, atât publice cât și private;
- Stabilirea unei scheme de obligații în materie de eficiență energetică sau introducerea de taxe pe energie/CO2 care au ca efect reducerea consumului de energie la utilizatorii finali sau introducerea unor sisteme și instrumente de finanțare sau stimulente fiscale care duc la aplicarea tehnologiei sau tehnicilor eficiente din punct de vedere energetic și care au ca efect reducerea consumului de energie la utilizatorii finali;
- Promovarea pieței de servicii energetice ;
- Sprijinirea cogenerării de înaltă eficiență și/sau sistemele eficiente de termoficare și răcire centralizată, ori de câte ori beneficiile depășesc costurile.

Începând cu 2013, statele membre trebuie să prezinte **Planuri naționale de acțiune în domeniul eficienței energetice**. Aceste Planuri vor cuprinde măsurile semnificative de îmbunătățire a eficienței energetice, precum și economiile de energie preconizate și/sau realizate, inclusiv cele privind consumul final de energie, în vederea atingerii țintelor naționale în materie de eficiență energetică.

Directiva europeană privind eficiența energetică poate fi considerată și ca un document ce trasează liniile directoare cu privire la mecanismele de mobilizare a resurselor financiare necesare implementării politicii de eficiență energetică pe care o promovează. Astfel, Directiva face referire, printre altele, la mecanismele de finanțare bazate pe resurse provenite din fondurile structurale și fondul de coeziune sau de la Banca Europeană de Investiții și de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și pe resurse naționale. Aceste mecanisme de finanțare ar trebui să fie astfel structurate încât să contribuie la reducerea sărăciei față de combustibil în gospodării și să permită realizarea de renovări rentabile, chiar și la nivelul gospodăriilor cu venituri mici și medii.

Statele membre pot institui și **un fond național pentru eficiență energetică** al cărui scop este să sprijine inițiativele naționale privind eficiența energetică. În cazul în care statele membre au ales să implementeze o schemă de obligații în materie de eficiență energetică, părțile obligate în cadrul unei astfel de scheme își pot îndeplini obligațiile prevăzute de schemă printr-o contribuție anuală la acest fond național echivalentă cu investițiile necesare pentru a îndeplini obligațiile respective.

În plus, statele membre pot folosi veniturile proprii din nivelurile anuale de emisii alocate în temeiul Deciziei nr. 406/2009/CE pentru elaborarea unor mecanisme inovatoare de finanțare prin care să pună în practică obiectivul de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor utilizate de administrația centrală.

Directiva nr. 2009/28/UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile

În contextul țintelor globale „20 – 20 – 20” asumate de UE pentru 2020, statele membre sunt obligate să crească ponderea surselor regenerabile de energie din mixul energetic, conform Directivei nr. 2009/28/UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Eficiența energetică și politicile de economisire a energiei se numără printre metodele cele mai pertinente prin care statele membre își pot crește ponderea energiei având la baza surse regenerabile. Prin urmare, având în vedere legătura strânsă dintre țintele privind energia din surse regenerabile și creșterea eficienței energetice, implementarea de soluții care vizează creșterea eficienței energetice oferă statelor membre posibilitatea de a-și îndeplini mai ușor obiectivele privind energia din surse regenerabile.

Statele membre trebuie să adopte ***Planuri naționale de acțiune în domeniul energiei regenerabile***. Aceste planuri trebuie să prevadă obiectivele naționale stabilite de statele membre cu privire la ponderea energiei din surse regenerabile consumată în transport, energie electrică, încălzire și răcire în anul 2020. De asemenea, aceste planuri trebuie să fie armonizate cu ***Planurile naționale în domeniul eficienței energetice***, astfel încât să aibă în vedere reducerile consumurilor de energie realizate în urma implementării măsurilor de eficiență energetică.

De asemenea, statele membre sunt obligate să prezinte Comisiei un raport cu privire la progresul înregistrat în promovarea și utilizarea energiei din surse regenerabile începând din decembrie 2011 din doi în doi ani.

Directiva nr. 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor

Directiva nr. 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor (în continuare denumită **Directiva PEC**) promovează îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor, ținând cont de condițiile climatice din exterior și de condițiile locale, precum și de cerințele legate de climatul interior și de raportul cost-eficiență. Pe de o parte, Directiva PEC este o reformare a Directivei 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor (pe care o și abrogă), iar pe de altă parte, Directiva PEC introduce noi modificări substanțiale în cerințele privind performanța energetică a clădirilor.

În baza Directivei PEC, statele membre au următoarele obligații:

- a. să stabilească cerințele minime de performanță energetică pentru clădiri în vederea atingerii echilibrului optim, din punctul de vedere al costurilor, între investițiile necesare și economiile de cost al energiei realizate pe durata de viață a clădirii; măsurile efectuate în vederea îndeplinirii acestor cerințe minime nu ar trebui să aducă atingere altor cerințe referitoare la clădiri, cum ar fi accesibilitatea, siguranța și destinația prevăzută a clădirii;
- b. să aplice o metodologie de calcul al performanței energetice a clădirilor în conformitate cu cadrul general comun prevăzut în Anexa I la Directiva PEC;
- c. să se asigure că, atunci când clădirile existente (clădirile în ansamblu, părți ale acestora sau elemente ale anvelopei clădirii) sunt supuse unor renovări majore, performanța energetică a clădirii sau a părții clădirii care a făcut obiectul renovării îndeplinește cerințele minime de performanță energetică, în măsura în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, funcțional și economic; „renovarea majoră” este definită ca fiind renovarea unei clădiri în cazul căreia: (i) costul total al renovării referitoare la anvelopa clădirii sau la sistemele tehnice ale acesteia depășește 25% din valoarea clădirii, excluzând valoarea terenului pe care este situată clădirea; sau (ii) peste 25% din suprafața anvelopei clădirii este supusă renovării; statele membre pot alege să aplice opțiunea (i) sau (ii);
- d. să întocmească o listă a măsurilor și a instrumentelor de promovare a eficienței energetice a clădirilor (putând contribui în acest fel și la reducerea sărăciei energetice), altele decât cele impuse de Directiva PEC; începând cu 30 iunie 2011, această listă va trebui actualizată o dată la trei ani;
- e. să instituie unui sistem de certificare a performanței energetice a clădirilor.

C. Legislația națională privind eficiența energetică

Principalele acte legislative privind eficiența energetică, în România sunt următoarele:

- Legea 121/2014 privind eficiența energetică
- HG nr. 1069/2007 pentru aprobarea Strategiei Energetice a României 2007 – 2020, actualizată pentru perioada 2011- 2020;
- HG nr. 163/2004 - Strategia națională în domeniul eficienței energetice
- HG nr. 1460/2008 Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030

- Strategia națională privind alimentarea cu energie termică a localităților prin sisteme de producere și distribuție centralizate (HG nr. 882/2004);
- Hotărârea Guvernului nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazată pe cererea de energie termică
- Legea 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor, republicată
- Legea nr. 215/ 2001 a administrației publice locale republicată, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 286/2006 pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001
- Ordonanță de Urgență Nr. 28/ 2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală
- Programul național „Termoficare 2006-2015 căldură și confort” (HG nr. 462/2006) privind reabilitarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și reabilitarea termică a clădirilor.

De asemenea, pot fi de interes în domeniu și următoarele acte legislative:

- *Legea 127/2014* pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 și a Legii petrolului nr. 238/2004.
- *OG 28/2014* privind unele măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii de stocare a energiei electrice și de echilibrare a Sistemului electroenergetic național, prin construirea și operarea centralelor hidroelectrice cu acumulare prin pompaj cu putere în
- *OUG 89/2013* pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind organizarea și desfășurarea procedurii de achiziție publică aplicabilă în cazul lucrărilor de subtraversare a râului Prut din
- *OUG 63/2012* pentru modificarea și completarea OUG 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe.
- *HG 83/2012* privind adoptarea unor măsuri de siguranță pe piața de energie electrică.
- *OUG 88/2011* privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie.
- *Legea 158/2011* pentru aprobarea OUG 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe.

- *HG 135/2011* pentru aprobarea regulilor procedurale privind conditiile si termenii referitori la durata, continutul si limitele de exercitare a drepturilor de uz si servitute asupra proprietatilor private afectate de capacitatile energetice, a convent
- *Legea 220/2008* pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicata 2010
- *Legea 139/2010* privind modificarea si completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie.
- *Legea 5/2010* pentru completarea art. 1 din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 18/2009 privind cresterea performantei energetice a blocurilor de locuinte
- *Ordin nr. 1083/2009* pentru modificarea si completarea reglementarii tehnice Indrumator pentru atestarea auditorilor energetici pentru cladiri si instalatiile aferente
- *Ordin nr. 1673/2009* privind modificarea si completarea Procedurii si conditiilor de inregistrare a operatorilor economici care comercializeaza in sistem angro sau en detail produsele energetice prevazute la art. 175 alin. (3) lit. a)—e) din Legea nr.
- *Legea nr. 372/2005* privind performanta energetica a cladirilor
- *OUG nr. 18/2009* privind cresterea performantei energetice a blocurilor de locuinte.
- *OG nr. 22/2008*, ordonanta privind eficienta energetica si promovarea utilizarii la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie
- Hotarare privind asigurarea securitatii utilizatorilor de echipamente electrice de joasa tensiune, 457/2003, republicata 2007
- Norma metodologica privind performanta energetica a cladirilor, 2007

In prezent, suportul legislativ existent pentru atestarea managerilor energetici si auditorilor energetici este compus din:

- Decizia 2794/2014 privind aprobarea Regulamentului pentru atestarea managerilor energetici si agreerea societatilor prestatoare de servicii energetice si a Regulamentului pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie - Monitorul Oficial, Partea I, nr. 25
- Ghidul de elaborare a auditurilor energetice aprobat prin Decizia presedintelui ANRE nr.2123/2014.

Trebuie mentionat faptul ca in cadrul Anexei nr. 4, din Legea 121/2014 privind eficienta energetica sunt stabilite criteriile minime pentru auditurile energetice, inclusiv cele desfasurate ca parte a sistemelor de gestionare a energiei

Auditurile energetice si sistemele de gestionare a energiei la nivelul conturilor industriale si urbane trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii:

- a) se bazeaza pe date operationale actualizate, masurate si trasabile privind consumul de energie si (pentru energia electrica) profilurile de sarcina;
- b) contin o revizuire detaliata a profilului de consum de energie al cladirilor sau grupurilor de cladiri, al operatiunilor sau instalatiilor industriale, inclusiv transporturile;
- c) se bazeaza, ori de cate ori este posibil, pe analiza costurilor ciclului de viata (LCCA) si nu pe perioadele simple de rambursare (SPP) pentru a lua in considerare economiile pe termen lung, valorile reziduale ale investitiilor pe termen lung si ratele de actualizare;
- d) sunt proportionale si suficient de reprezentative pentru a permite crearea unei imagini fiabile a performantei energetice globale si identificarea fiabila a celor mai semnificative oportunitati de imbunatatire.

Auditurile energetice permit calcule detaliate si validate pentru masurile propuse, astfel incat sa furnizeze informatii clare cu privire la economiile potentiale.

Datele utilizate in auditurile energetice sunt stocabile in scopul analizei istorice si al urmaririi performantei.

Considerente asupra Legii 121/2014 privind eficienta energetica.

Lege nr. 121/2014/Publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 574 din 1 august 2014
Aceasta lege transpune Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European si a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficienta energetica, de modificare a Directivelor 2009/125/CE si 2010/30/UE si de abrogare a Directivelor 2004/8/CE si 2006/32/CE, publicata in Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 315 din 14 noiembrie 2012. Aceasta lege a fost adoptata de Parlamentul Romaniei, cu respectarea prevederilor art. 75 si ale art. 76 alin. (2) din Constitutia Romaniei, republicata.

Domeniul de reglementare si obiective

- Scopul acestei legi il constituie crearea cadrului legal pentru elaborarea si aplicarea politicii nationale in domeniul eficientei energetice in vederea atingerii obiectivului national de cresterea a eficientei energetice.
- Masurile de politica in domeniul eficientei energetice se aplica pe intreg lantul: resurse primare, productie, distributie, furnizare, transport si consum final.
- Pana in anul 2020 se stabileste o tinta nationala indicativa de reducere a consumului de energie cu 19%.

Legea subliniaza importanta politicii de eficienta energetica (Art. 2)

Imbunatatirea eficientei energetice este un obiectiv strategic al politicii energetice nationale, datorita contributiei majore pe care o are la realizarea sigurantei alimentarii cu energie, dezvoltarii durabile si competitivitatii, la economisirea resurselor energetice primare si la reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera.

Politica nationala de eficienta energetica este parte integranta a politicii energetice a statului si urmareste:

- a) eliminarea barierelor in calea promovarii eficientei energetice;
- b) promovarea mecanismelor de eficienta energetica si a instrumentelor financiare pentru economia de energie;
- c) educarea si constientizarea consumatorilor finali asupra importantei si beneficiilor aplicarii masurilor de imbunatatire a eficientei energetice;
- d) cooperarea dintre consumatorii finali, producatorii, furnizorii, distribuitorii de energie si organismele publice in vederea atingerii obiectivelor stabilite de politica nationala de eficienta energetica;
- e) promovarea cercetarii fundamentale si aplicative in domeniul utilizarii eficiente a energiei.

Politica nationala de eficienta energetica defineste obiectivele privind imbunatatirea eficientei energetice, tintele indicative de economisire a energiei, masurile de imbunatatire a eficientei energetice aferente, in toate sectoarele economiei nationale cu referiri speciale privind:

- a) introducerea tehnologiilor cu eficienta energetica ridicata, a sistemelor moderne de masura si control, precum si a sistemelor de gestiune a energiei, pentru monitorizarea, evaluarea continua a eficientei energetice si previzionarea consumurilor energetice;
- b) promovarea utilizarii la consumatorii finali a echipamentelor si aparaturii eficiente din punct de vedere energetic, precum si a surselor regenerabile de energie;
- c) reducerea impactului asupra mediului al activitatilor industriale si de productie, transport, distributie si consum al tuturor formelor de energie;
- d) aplicarea principiilor moderne de management energetic;
- e) acordarea de stimulente financiare si fiscale, in conditiile legii;
- f) dezvoltarea pietei pentru serviciile energetice.

In vederea aplicarii prevederilor prezentei legi, se infiinteaza in cadrul Autoritatii Nationale de Reglementare in Domeniul Energiei, denumita in continuare ANRE, prin ordin al presedintelui ANRE, Departamentul pentru Eficienta Energetica.

- (1) Planul National de Actiune in Domeniul Eficientei Energetice se actualizeaza in termen de 120 de zile de la intrarea in vigoare a prezentei legi si la fiecare 3 ani, fiind aprobat prin hotarare a Guvernului.
- (2) Pentru aplicarea unitara a prevederilor prezentei legi, Departamentul pentru Energie si Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice pot emite instructiuni, pentru domeniile specifice, care se aproba prin ordine ale ministrilor si se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.
- (3) Prevederile prezentei legi se completeaza cu prevederile Legii nr. 372/2005 privind performanta energetica a cladirilor, republicata, si ale Hotararii Guvernului nr. 219/2007 privind promovarea cogenerarii bazate pe cererea de energie termica utila.
- (4) In termen de 90 de zile de la data publicarii prezentei legi, ANRE dispune masurile necesare pentru aplicarea prevederilor art. 3.
- (5) In primul Plan National de Actiune in Domeniul Eficientei Energetice, se notifica Comisiei Europene evaluarea masurilor luate sau care se vor lua, daca este cazul, pentru eliminarea barierelor de reglementare sau de alta natura aparute in calea eficientei energetice. Masurile de eliminare pot include: furnizarea de stimulente, abrogarea sau modificarea dispozitiilor juridice sau de reglementare, simplificarea procedurilor administrative, asigurarea educarii si/sau formarii profesionale sau asistenta tehnica in materie de eficienta energetica.